

Dosar nr. 2ri-332/17

D E C I Z I E

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

**Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție**

în următoarea componență:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca-Doneva
Ion Druță
Mariana Pitic
Luiza Gafton

examinând recursul declarat de Pavalachi Eugeniu, Luca Evghenia și Luca Mihail, în calitate a acestora de membri ai organelor de conducere ale debitorului „Luca EV“ SRL în procedura simplificată a falimentului,

în cauza civilă la cererea înaintată de lichidatorul „Luca EV“ SRL în procedura simplificată a falimentului, Rotaru Ion, privind atragerea la răspundere subsidiară solidară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, Pavalachi Eugeniu, Luca Evghenia și Luca Mihail,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017, prin care s-a admis parțial cererea lichidatorului „Luca EV“ SRL în procedura simplificată a falimentului, Rotaru Ion, privind atragerea la răspundere subsidiară solidară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, Pavalachi Eugeniu, Luca Evghenia și Luca Mihail,

C O N S T A T Ă :

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2016 (f.d. 4):

- 1) s-a admis cererea introductivă depusă de „Royal-Progres“ SRL cu privire la intentarea procesului de insolvență față de „Luca EV“ SRL;
- 2) s-a constatat starea de insolvență a debitorului și s-a dispus inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului;
- 3) s-a ridicat dreptul administratorului debitorului, Pavalachi Eugeniu, de administrare a întreprinderii și i s-a propus să desemneze, în termen de 10 zile din data publicării dispozitivului hotărârii, un reprezentant persoană fizică

- pentru a reprezenta interesele debitorului și ale asociaților acestora și pentru a participa la procedura de insolvență în numele debitorului;
- 4) s-a desemnat administratorul autorizat Rotaru Ion în calitate de lichidator al debitorului și s-a obligat acesta:
 - a) să notifice creditorii întreprinderii despre termenul-limită de până la 04 aprilie 2016 pentru înregistrarea cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv;
 - b) să facă un apel special adresat creditorilor garantați pentru ca aceștia să precizeze neîntârziat bunurile asupra cărora dețin un drept de preferință;
 - c) să întocmească și să prezinte instanței de insolvență tabelul definitiv al creanțelor și un raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la insolvență, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabile și premisele angajării răspunderii acestora în condițiile legii, până la 14 aprilie 2016;
 - 5) s-a stabilit ședința de validare a creanțelor și prima adunare de raportare pentru data de 25 aprilie 2016, ora 10.00;
 - 6) s-a dispus publicarea dispozitivului hotărârii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Din tabelul definitiv al creanțelor, care a fost întocmit de lichidator la 07 iunie 2016 (f.d. 8), rezultă că instanța de insolvență a validat următoarele creanțe: creanța chirografară de rangul III a Casei Naționale de Asigurări Sociale în sumă de 8 437, 78 lei; creanța chirografară de rangul III a Direcției administrare fiscală Botanica a Inspectoratului Fiscal de Stat pe municipiul Chișinău în sumă de 924, 18 lei; creanța chirografară de rangul V a „Royal-Progres“ SRL în sumă de 12 532, 51 lei; creanța chirografară de rangul VI a Casei Naționale de Asigurări Sociale în sumă de 11 459, 64 lei; creanța chirografară de rangul VI a Direcției administrare fiscală Botanica a Inspectoratului Fiscal de Stat pe municipiul Chișinău în sumă de 75 839, 73 lei; și creanța chirografară de rangul VI a „Royal-Progres“ SRL în sumă de 8 365, 6 lei.

Potrivit procesului-verbal al adunării creditorilor „Luca EV“ SRL în procedura simplificată a falimentului din 19 iulie 2016 (f.d. 5-6) și procesului-verbal aferent al rezultatelor votării la adunarea creditorilor (f.d. 7), la care au participat reprezentanții creditorilor Direcția administrare fiscală Botanica a Inspectoratului Fiscal de Stat pe municipiul Chișinău și „Royal-Progres“ SRL, s-a aprobat înaintarea de către lichidator a unei cereri privind atragerea la răspundere subsidiară în limita datoriilor nerambursate creditorilor validați.

La 04 noiembrie 2016 lichidatorul a înaintat o cerere (f.d. 1-3) prin care a solicitat: (1) atragerea la răspundere subsidiară solidară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, Pavalachi Eugeniu, Luca Evghenia și Luca Mihail prin încasarea, din contul acestora, a sumei de 117 559, 44 lei; și (2) încasarea în mod solidar, în beneficiul său, din contul membrilor organelor de conducere ale debitorului, Pavalachi Eugeniu, Luca Evghenia și Luca Mihail, a sumei de 63 000 lei cu titlu de remunerație.

În motivarea cererii, a susținut că potrivit extrasului din Registrul de stat al

persoanelor juridice nr. 15193 din 09 iunie 2015, administratorul statutar al debitorului este Pavalachi Eugeniu, iar capitalul social este în sumă de 5 500 lei, fiind constituit din următoarele participațiuni ale asociaților: 2 700 lei (deținută de Pavalachi Eugeniu), 2 700 lei (deținută de Luca Evghenia) și 100 lei (deținută de Luca Mihail).

Pentru a declanșa răspunderea subsidiară solidară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, a invocat temeiurile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. a) și h) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 și inexistența masei debitoare.

A notat că, contrar obligației stipulate de art. 27 alin. (3) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, până în prezent, debitorul nu i-a transmis documentele activității economice, documentele de evidență contabilă și ștampila întreprinderii, ceea ce denotă o tentativă de camuflare a faptului că bunurile debitorului au fost folosite în interes personal.

În același context, a arătat că în conformitate cu art. 27 alin. (4) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, neprezentarea de către debitor a documentelor activității economice, documentelor de evidență contabilă și ștampilei întreprinderii reprezintă în sine temei de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului.

Totodată, a afirmat că debitorul nu a ținut evidența contabilă și nu a prezentat dări de seamă și bilanțuri contabile organelor de resort, fapt confirmat prin datoriile acumulate față de bugetul public național.

A indicat că, contrar obligației stipulate de art. 83 alin. (3) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, până în prezent, debitorul nu a dat informații și lămuriri asupra raporturilor relevante pentru procedura de insolvență.

A evidențiat că membrii organelor de conducere ale debitorului au cunoscut despre incapacitatea de plată a întreprinderii, dar nu au depus cererea de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14 Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

Prin hotărârea instanței de insolvență din 30 mai 2017 (f.d. 56; 57-62), s-a admis parțial cererea lichidatorului privind atragerea la răspundere subsidiară solidară a membrilor organelor de conducere ale debitorului și s-a încasat în mod solidar din contul lui Pavalachi Eugeniu, Evgheniei Luca și Luca Mihail suma de 100 000 lei în scopul stingerii unei părți din datoriile debitorului și, în beneficiul statului, suma de 3 000 lei cu titlu de taxă de stat, iar în rest, cererea s-a respins ca neîntemeiată.

La 12 iunie 2017 Pavalachi Eugeniu, Luca Evghenia și Luca Mihail, în calitate a acestora de membri ai organelor de conducere ale debitorului, au declarat recurs împotriva hotărârii instanței de insolvență din 30 mai 2017 (f.d. 66-67), solicitând casarea integrală a acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă cererea lichidatorului privind atragerea la răspundere subsidiară solidară a membrilor organelor de conducere ale debitorului.

În motivarea recursului, au susținut că potrivit art. 248 alin. (5) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, cererea privind atragerea la răspundere

subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului poate fi înaintată nu mai devreme de doi ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvabilitate, iar având în vedere că în speță, hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate a fost emisă la 03 martie 2016, instanța de insolvabilitate nu era îndreptățită să admită cererea lichidatorului.

Au invocat că lichidatorul nu a prezentat nicio probă referitoare la folosirea bunurilor debitorului în interes personal, iar actul de constatare a incendiului f/n din 04 februarie 2013 atestă imposibilitatea recurențelor de a prezenta actele de evidență contabilă, or acestea au ars în timpul incendiului, despre care circumstanța lichidatorul a fost informat.

Au afirmat că nu au depus cererea de intentare a procesului de insolvabilitate, fiindcă întreprinderea avea un singur creditor, ceea ce nu constituia o situație de supraîndatorare a debitorului.

La 19 septembrie 2017 Curtea Supremă de Justiție a expediat lichidatorului o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, dar până la data ședinței de examinare a recursului, lichidatorul nu a prezentat referința, recursul urmând a fi judecat în lipsa acesteia.

Studiind materialele dosarului și raportând cele constatate la prevederile legale care guvernează speța, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul și a menține hotărârea instanței de insolvabilitate din următoarele considerente.

Conform art. 8 alin. (1) Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, Hotărârile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Ținând cont de faptul că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat la 30 mai 2017, iar recursul a fost depus la 12 iunie 2017, acesta se consideră a fi declarat în termen.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Conform art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Potrivit art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Conform art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele

de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă prevede că Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În speță, recurenții au invocat că instanța de insolabilitate a încălcat norma prevăzută de art. 248 alin. (5) Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

Art. 248 alin. (5) Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 stipulează că Măsura prevăzută la alin. (1) se prescrie în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolabilitate, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate.

Colegiul relevă că norma dată stabilește termenul de prescripție pentru depunerea de către administratorul insolabilității/lichidator a cererii privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, aceasta urmând a fi depusă în termen de trei ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolabilitate. Legiuitorul a prevăzut că data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolabilitate nu este, în mod obligatoriu, posterioară datei hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate, or în sensul art. 248 alin. (5) Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, starea de insolabilitate poate fi înțeleasă și ca o stare de fapt, caracterizată prin incapacitatea debitorului de a-și onora obligațiile de plată, în lipsa constatării incapacității de plată printr-un act judecătoresc de dispoziție. Astfel, având în vedere că faptul cunoașterii persoanei care a cauzat starea de insolabilitate poate avea loc cu mult timp înainte de emiterea hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate, urmărind scopul de protejare a intereselor legitime ale creditorilor, legiuitorul a instituit o excepție de la termenul de prescripție de trei ani, statuând că acțiunea privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului nu se poate prescrie mai devreme de doi ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate.

În consecință, nu pot fi acceptate criticile recurenților ce țin de aplicarea de

către instanța de insolvență a prevederilor art. 248 alin. (5) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

În continuarea celor expuse, Colegiul subliniază că instanța de insolvență a reținut următoarele temeuri de antrenare a răspunderii patrimoniale a membrilor organelor de conducere ale debitorului, prevăzute de art. 248 alin. (1) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012: lit. h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14; și lit. a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal.

Conform art. 14 alin. (1) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, Debitorul este obligat să depună cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art. 10.

Potrivit art. 10 alin. (2) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, Temeiul general de intentare a unui proces de insolvență constă în incapacitatea de plată a debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2016, care a devenit definitivă prin neatacare, s-a constatat starea de insolvență a debitorului, determinată de incapacitatea de plată a acestuia.

Distinct de această circumstanță, Colegiul relevă că în contradicție cu invocarea de către recurenți a unui singur creditor, creanța căruia, în viziunea recurenților, nu era în măsură să determine incapacitatea de plată a debitorului, din actele dosarului rezultă că hotărârea de intentare a procedurii de insolvență nu a fost contestată de niciun participant la proces, iar „Luca EV“ SRL în procedura simplificată a falimentului are trei creditori: Casa Națională de Asigurări Sociale, Serviciul Fiscal de Stat și „Royal-Progres“ SRL, cu creanțe validate în sumă totală de 117 559, 44 lei.

Din aceste considerente, instanța de insolvență corect a constatat incidența temeiului prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. h) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 în raport cu membrii organelor de conducere ale debitorului.

Prin folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal se înțelege săvârșirea acelor fapte ilicite, prin care se deturneză utilizarea bunurilor și fondurilor bănești ale societății de la scopul lor firesc, într-o utilizare frauduloasă, în interes propriu sau în interesul unei terțe persoane.

Colegiul constată că instanța de insolvență, ajungând la concluzia privind incidența temeiului stipulat de art. 248 alin. (1) lit. a) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, s-a bazat pe aceea că debitorul nu i-a transmis lichidatorului documentele activității economice, documentele de evidență contabilă și ștampila întreprinderii, ceea ce ar indica asupra unei tentative de camuflare a faptului că bunurile debitorului au fost folosite în interes personal.

În speță, Colegiul atestă că însuși recurenții recunosc faptul netransmiterii actelor menționate și a ștampilei întreprinderii, invocând incendiul care s-a produs la 04 februarie 2013 în incinta localului în care își desfășura activitatea și care ar fi nimicite actele de evidență contabilă.

Din actul de constatare a incendiului f/n din 04 februarie 2013 nu rezultă că incendiul ar fi distrus inclusiv actele de evidență contabilă, în orice caz, Colegiul

relevă că, în conformitate cu art. 43 alin. (6) Legea contabilității nr. 113 din 27 aprilie 2007, În cazul pierderii, sustragerii sau distrugerii documentelor contabile, conducătorul entității este obligat să le restabilească în termen de până la 2 luni, începând cu data constatării faptului respectiv.

Recurenții nu au adus nici un argument de ce, în calitatea acestora de membri ai organelor de conducere ale debitorului, în termenul stabilit de lege, nu au întreprins măsurile de rigoare pentru restabilirea documentelor contabile, din care motiv, le este imputabilă încălcarea obligației de a transmite lichidatorului documentele activității economice și documentele de evidență contabilă, după cum indică art. 27 alin. (3) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

În același context, Colegiul relevă că art. 248 alin. (1) lit. e) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 prevede că în calitate de temei pentru antrenarea răspunderii patrimoniale a membrilor organelor de conducere ale debitorului, poate servi ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire. De altfel, însuși faptul netransmiterii documentelor contabile creează o prezumție relativă a neținerii contabilității în conformitate cu legea și a legăturii de cauzalitate dintre această faptă și incapacitatea de plată a debitorului.

Prin urmare, Colegiul consideră că instanța de insolvență corect a calificat netransmiterea actelor de evidență contabilă în calitate de temei pentru antrenarea răspunderii patrimoniale a membrilor organelor de conducere ale debitorului, dar a făcut o încadrare greșită a celor constatate, fiind incident anume temeiul prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. e) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

Colegiul conchide că această carență este compensată prin motivarea instanței de recurs, care oferă participanților la proces valorificarea deplină a dreptului la cunoașterea raționamentelor ce stau la baza soluționării cauzei.

Astfel, având în vedere că instanța de insolvență a aplicat corect normele relevante de drept material și procedural, Colegiul ajunge la concluzia că recursul declarat de Pavalachi Eugeniu, Luca Evghenia și Luca Mihail, în calitatea acestora de membri ai organelor de conducere ale debitorului, urmează a fi respins, iar hotărârea instanței de apel menținută.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) și alin. (3) Cod de procedură civilă

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de Pavalachi Eugeniu, Luca Evghenia și Luca Mihail, în calitatea acestora de membri ai organelor de conducere ale debitorului „Luca EV“ SRL în procedura simplificată a falimentului.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017 în cauza civilă la cererea înaintată de lichidatorul „Luca EV“ SRL în procedura simplificată

a falimentului, Rotaru Ion, privind atragerea la răspundere subsidiară solidară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, Pavalachi Eugeniu, Luca Evghenia și Luca Mihail.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Iulia Sîrcu

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Mariana Pitic

Luiza Gafton